

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Autor práce	Bc. Klára Buzková
Název práce	Rozvíjení pojmu peníze u dětí ve věku 5-7 let
Autor posudku	PhDr. Michaela Kaslová

Cíle (stanovení, splnění, reflexe splnění)

Předložená práce se zabývá aktuálními otázkami finanční gramotnosti a návazností jednotlivých RVP (PV a ZV). Tématem práce je finanční gramotnost se zaměřením na propedeutiku pojmu *peníze* v mateřské škole. Tímto problémem se u nás dosud nikdo takto nezabýval. S oporou o teoretický kontext a dotazníkové šetření autorka vytvořila sérii aktivit zasazených do didaktických struktur, aktivity odzkoušela ve dvou mateřských školách. V analýze dat a reflexi se prokázala vhodnost jejich zařazení mezi aktivity dětí před jejich vstupem do školy. Autorka je schopna reflexe a změny pohledů na zkoumaný problém na základě analýzy předchozích zkušeností a adaptace materiálů na tyto výstupy. Cíle práce jsou splněny.

Obsahové části (úplnost, relevance, řazení)

Vzhledem k tomu, že práce je zaměřena na dosud hlouběji nezpracované téma, řešení diplomového úkolu vyžadovalo širěji pojatou teoretickou část (62 stran), která zahrnuje: finanční gramotnost včetně vymezení klíčových pojmů a zmapování současné situace v mateřských školách i v dostupných didaktických materiálech, předmatematickou gramotnost vztahující se k daným aktivitám a charakteristiku dítěte předškolního věku. Pro potřeby diplomové práce mohly být některé pasáže zestručněny, na druhé straně má-li tato práce sloužit mimo jiné i jako doplňkový studijní text, je rozsah teoretické části obhajitelný zejména s ohledem na výsledky šetření (viz podkapitola 1.2.5.3), případně má-li být východiskem pro další diskuse obecnějšího charakteru. Metodologická část (15 stran) podrobně uvádí cíle a úkoly práce, podmínky šetření a výzkumné metody. Praktická část (82 stran) prezentuje scénáře k pěti specifickým aktivitám i s alternativami a popis jejich realizace, doplněný o reflexi a postreflexi autorky v roli učitelky. Aktivity jsou navrženy tak, aby navazovaly na předmatematickou gramotnost a využívaly prvků dramatizace. Popis je dostatečně podrobný, aby bylo možné udělat si relativně přesnou představu o realizaci a současně provést analýzu situací dle předem stanovených kritérií. Za každou sérii aktivit následuje shrnutí. Závěr práce hodnotí míru naplnění cílů a splnění vytčených úkolů, reflektuje autorčin posun.

Jednotlivé kapitoly jsou řazeny logicky. Na několika málo místech by bylo vhodné uvést odkaz na předchozí text tak, aby více vynikla autorkou promyšlená provázanost jednotlivých kapitol (např. 86). Toto je v oblasti didakticky laděných prací potřebné provést explicitně, žádná aktivita v mateřské škole není zaměřena jen na jednu oblast, v předškolním věku je dítě zapojeno do výrazně komplexněji pojatých aktivit než jsou žáci ZŠ.

Odborná část (matematika/didaktika: náročnost, správnost, výstavba, konzistence apod.)

Předložená práce spadá do oboru didaktika matematiky. Zpracování daného tématu vyžaduje velmi dobrou orientaci ve třech klíčových oblastech: finanční a matematické gramotnosti, v pedagogice a psychologii předškolního věku, v didaktice obecné i oborové. S tímto se autorka vyrovnala výborně. Finanční gramotnost nemůže být pojata ani hlouběji, ani širěji, koresponduje s cílem práce. Pojetím práce autorka prokázala, že si uvědomuje přesahy tématu i do filosofie výchovy a do etiky, což je třeba ocenit. Autorka odkryla rezervy v návaznosti RVP PV a RVP ZV a ukázala, jak je možné daný deficit vhodným způsobem překlenout.

Navržené aktivity jsou promyšlené, autorka bere již v jejich volbě v úvahu více oblastí, které uvádí v *Teoretické části*. Zvolená forma aktivit odpovídá dané věkové skupině po všech stránkách. V realizaci

aktivit je patrný individualizovaný přístup k dětem. Navržené aktivity nejsou izolované, ani samoúčelné. Diskuse s dětmi k tématu, vždy navazující na hlavní aktivitu, teprve odhaluje míru pochopení problému, který je v ní obsažen, a umožňuje strukturaci myšlenek a případné revize představ u dětí v souladu s teoretickou částí týkající se kognitivní psychologie, pojmotvorného procesu. Tím, že autorka dávala dětem možnost návratu k aktivitě, vytvářela podmínky pro fixaci nových poznatků a krystalitaci pojmu peníze v různých kontextech situačních i jazykových. Práce je konzistentní. Poznámka: autorka zaměnila názvy Velká Británie a Anglie (str. 34 - 35). Autorka zobecňuje uvážlivě, a i když pracovala s dětmi z odlišných prostředí, je si vědoma toho, že v některých jiných podmínkách by bylo nutné scénáře možná modifikovat, což naznačuje jak v alternativních návrzích, tak v didaktických doporučeních.

Přínos (originalita, použitelnost apod.), klady práce:

- 1) Předložená práce přináší zcela nové a přínosné podněty jak pro praxi, tak pro samotné předškolní vzdělávání vzhledem k tomu, že sledované aktivity jsou zasazeny do širšího rámce vzdělávání a do filosofie výchovy, respektive do určitého hodnotového systému.
- 2) Autorka formuluje řadu zajímavých otázek, na které by mohl navázat další výzkum, případně ke kterým by se měla rozvinout odborná diskuse.
- 3) Autorka dokázala skloubit teoretické poznatky s možnostmi a potřebami dítěte dané věkové skupiny. Je zde patrný cit pro dítě a tvorbu „didaktických situací“ v duchu G. Brousseaua i nadšení autorky pro zvolené téma.
- 4) Práce může sloužit jako vhodný doplňkový studijní materiál.

Formální náležitosti (gramatika, styl, typografie, grafické části, odkazy a citace, celková úprava)

Citace, odkazy i celkový styl jazyka odpovídají normě. Klíčová slova jsou oddělena pouze čárkami místo středníky, jinak je formální stránka v pořádku.

Jazyk práce je čtivý, srozumitelný, terminologie je správně užita, vyjadřování je přesné až na několik málo případů (str. 50; 167). Gramatické chyby se v textu téměř nevyskytují: z textu vypadla předložka (str. 86); nadbytečná tečka (str. 67); chybí mezera mezi znaky (str. 12, 13, 47, 48); místo čárky je tečka (str. 47). Celková úprava práce odpovídá nárokům na diplomovou práci, text je přehledný. Přílohy jsou vybrány dobře. Je k diskusi, zda scénáře nezařadit také do příloh, ale jak autorka v úvodu *Praktické části* zmiňuje, bylo by to na úkor čtenářova porozumění, zhoršovalo by to i orientaci v textu. Z toho je patrné, že autorka členění práce promýšlela a zvažovala jednotlivá pozitiva i úskalí.

Zdroje (reprezentativnost, relevance, použití)

Informační zdroje jsou rozsáhlé (87 zdrojů, z toho 40 knižních; 14 zahraničních) a jsou funkční.

Citace jsou voleny vhodně. Tabulky a grafy plní dvojí funkci: názornou a argumentační. Fotodokumentace čtenářům zpřesňuje představy o realizaci výzkumu.

Další poznámky

Autorka pracovala aktivně, tvořivě a samostatně. Na všechny tři konzultace přišla pečlivě připravena se strukturovanou sérií otázek. Autorce doporučuji vybrané problémy přednést na konferenci *Dva dny s didaktikou matematiky 2023* a publikovat je jak v konferenčním sborníku, tak na stranách RVP MŠMT. Práci navrhuji k ocenění v rámci Agonu i její prezentaci na mezinárodní soutěži SVOČ.

Otázky k obhajobě

- 1) Které pojmy z finanční gramotnosti (FG) byste doporučila zahrnout do propedeutiky FG a proč?
- 2) Ilustrujte stručně ponotvorný proces na sledovaném pojmu peníze.

Vyjádření ke shodám v systému Theses: < 1 %

Práce splňuje podmínky kladené na diplomovou práci. Práci doporučuji k obhajobě.

Hodnocení:

Datum a podpis autora posudku: 26. srpna 2022

vedoucí diplomové práce